

RIDDER, Alfons J. de, pseudoniem: Willem Elschot (Antwerpen 7 mei 1882 – Antwerpen 31 mei 1960).

Studeerde, na enkele jaren het atheneum te hebben bezocht, van 1901 tot 1904 aan het Hoger Handelsinstituut te Antwerpen, waar hij het diploma behaalde van licentiaat in de handels- en consulaire

wetenschappen. De Ridder werkte op handelskantoren te Antwerpen, Parijs (1907) en Rotterdam (1908-1912); daarna te Brussel, waar hij met vrienden het publiciteitstijdschrift *La Revue continentale illustrée* oprichtte. Na de Eerste Wereldoorlog stichtte hij met zijn vriend L. Leclercq het reclamebureau *La Propagande commerciale*, Leclercq et De Ridder. In 1931 begon hij een eigen reclamebureau te Antwerpen, dat hij tot zijn dood zou blijven leiden.

Onder invloed van Pol de Mont, zijn leraar Nederlands aan het atheneum, werd zijn belangstelling voor de eigen taal en literatuur gewekt en werd De Ridder een vurig flamingant. Met medeleerlingen stichtte hij een literaire kring, Flandria, terwijl hij na het atheneum tot de stichters van het tweemaandelijks tijdschrift *De Alvoorder* (1900-1901) behoorde. Onder leiding van Frans Franck vergaderden de redactieleden in *De Kapel* op de Falconrui, waar de basis werd gelegd voor een intense artistieke activiteit te Antwerpen. In dit tijdschrift en in *De Arbeid* (onder redactie van E. Thorn Prikker) publiceerde De Ridder zijn eerste verzen. Na de Eerste Wereldoorlog was hij nog een tijdlang Antwerps correspondent voor de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, maar daarna zou de idealistische flamingant wijken voor de koele zakenman en publiciteitsagent. Toch bleef hij zijn Vlaamse idealen trouw; als prozaschrijver zou hij later in *Lijmen* en *Het Been* in de figuur van Frans Laarmans het type van de romantische 'Vliegt de Blauwvoet-flamingant' uit zijn jeugdijaren oproepen, terwijl in 1947 zijn flamingantisme nog eens oplaaide in een huldegedicht aan August Borms, wiens executie hem inspireerde tot een striemende aanklacht tegen het onbegrip voor de Vlaamse noden. Dit gedicht verwekte heel wat deining, ook in de eigen vriendenkring. Het werd voor publicatie geweigerd door het *Nieuw Vlaams Tijdschrift* en door Johan Daisne voor zijn poëzietijdschrift *Klaverdrie*. Een eerste versie van het gedicht verscheen op 9 april 1949 (volgens Frans Buyens anoniem gepost door de auteur, volgens zijn dochter Ida buiten zijn medeweten) in het satirische, flamingantische weekblad *Rommelpot*, ondertekend met 'Willem'. Een niet-geautoriseerde versie (met weglating van de zevende strofe van de laatste versie van het gedicht) verscheen op 12 april 1952 in het Vlaams-nationale weekblad *Opstanding* en werd in deze periode verspreid in Vlaams-nationale kringen in Antwerpen. Het is waarschijnlijk te wijten aan de publicatie van dit gedicht dat De Ridders kandidatuur bij de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde, ingediend door Gerard Walschap, werd afgewezen.

Met zijn schrijnende, vaak zelfs wrange en opstandige verzen en zijn realistische, sterk autobiografisch geïnspireerde verhalen, waarin de illusies en ontgoochelingen van de kleine burgerman worden

getekend, heeft hij een van de oorspronkelijkste bijdragen geleverd tot de moderne Nederlandse literatuur. Het is echter slechts aan de invloed van het tijdschrift *Forum* en de bemoeiingen van zijn vrienden **Ary Delen** en **Jan Greshoff** te danken dat zijn zakelijke verteltrant, zijn gebalde verhaalvorm en zijn ironische en cynische spot weerklink en uiteindelijk algemene erkenning en waardering in Noord- en Zuid-Nederland vonden.

WERKEN: *Villa des Roses*, 1913; – *Een ontgoocheling*, 1921; – *De verlossing*, 1921; – *Lijmen*, 1924; – *Kaas*, 1933; – *Verzen van vroeger*, 1934; – *Pensioen*, 1937; – *Het been*, 1938; – *De leeuwentemmer*, 1940; – *Het tankschip*, 1942; – *Verzen*, 1943; – *Het dwaallicht*, 1946; – *Verzameld werk*, 1957.

LITERATUUR: F. Smits, *Willem Elsschot, zijn leven, zijn werk en zijn betekenis als prozaïst en dichter*, 1942, 1952², 1976³; – F. Buyens, *Willem Elsschot. Een inleiding tot zijn werk*, 1951; – *Willem Elsschot. Feestreden uitgesproken ter gelegenheid van zijn zevenstige verjaardag*, 1952; – *Elsschot-nummer van Groot Nederland* (juli 1957); – B.F. van Vlierden, *Willem Elsschot* (*Ontmoetingen*, 1958, 1984²); – G. Stuiveling, *Willem Elsschot* (*Monografieën over Vlaamse Letterkunde*, 1960); – L. Craeybeckx, *In memoriam Willem Elsschot*, 1960; – S. Carmiggelt, *Notities over Willem Elsschot*, 1975; – *Elsschotnummer van Bzzlletin* (1977); – R. Verwilt, *Het dwaallicht achterna*, 1977; – F. Buyens, *Willem Elsschot, een burgerlijk geweten*, 1978; – A.M. Kets-Vree, *Zwijgen kan niet verbeterd worden*, 1979; – id., (red.), *Over Willem Elsschot*, 1982; – G. Durnez, 'Willem Elsschot. Het zat hem vreselijk dwars dat ze een oude kreupele vent doodschoten', in *Vlaamse schrijvers. Vijfentwintig portretten*, 1982; – M. Somers, *Willem Elsschot en het Wereldtijdschrift*, 1983; – B. Rousseeuw, *Van Lier tot Peking. Over Willem Elsschot*, 1983; – S. Carmiggelt, *Ontmoetingen met Willem Elsschot*, 1985; – B. Rousseeuw, *Twee heren. Over Edgar du Perron en Willem Elsschot*, 1986; – G. Lauwaert, *Villa Elsschot*, 1991; – J. Anthierens, *Willem Elsschot. Het Ridderspoor*, 1992; – V. van Rey, *Willem Elsschot. Brieven*, 1993; – J. Surmont, *Willem Elsschot. Tussen droom en daad*, 1994; – I. de Ridder, *Willem Elsschot, mijn vader*, 1994.

RAYMOND VERVLiet*